

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
ŠEIMOS PSICHOLOGIJA	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: prof. dr. Roma Jusienė Kiti: Virginija Klimukienė	Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	-	Pasirenkamas

Įgyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Nuolatinės studijos	Rudens semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Psichologijos įvadas arba Psichologijos studijų įvadas, Socialinė psichologija	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Raidos psichologija

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5 kr.	135 val.	32 val.	103 val.

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Formuoti sisteminių požiūrį į šeimą, kaip socialinę grupę, atliekančią tam tikras funkcijas, turinčią struktūrą ir vidinius santykius, bei sąveikaujančią su platesne socialine aplinka. Šiuo dalyku taip pat siekiama ugdyti gebėjimą suprasti šeimos raidą ir atpažinti disfunkcines šeimas, suprasti šeimos krizes ir žinoti psichologinės pagalbos šeimai būdus.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Išmanys, kaip šeimos psichologijos žinios ir dėsningumai gali būti taikomi įvertinant ir aiškinant asmens ar asmenų grupės, o taip pat situacijos, ypatumus, sprendžiant tarpasmeninius santykius bei konfliktus, skatinant pokyčius visuomenėje, diskutuojant viešosios politikos klausimais.	Paskaitos (probleminis dėstymas), diskusijos seminarų metu.	Testas raštu (atviri ir / arba uždari klausimai), pristatymų ir pasisakymų seminarų metu pagrįstumas, išvalgumas.
Taikys šeimos psichologijos žinias ir gebėjimus stiprinant asmenų psichikos sveikatą skirtinguose kontekstuose (sveikatos, ugdymo, bendruomenės, organizacijų), pasitelkiant tinkamas ir pagrįstas psichologines veiklas.	Paskaitos (probleminis dėstymas) su vaizdiniu demonstravimu, vaizdo medžiagos aptarimas; studentų parengtų pristatymų aptarimas; savarankiškas literatūros šaltinių studijavimas.	Testas raštu (atviri ir / arba uždari klausimai), atlikta savarankiška užduotis, jos tinkamas pristatymas seminarų metu.
Vadovausis samprata, kad psichologiniai šeimos raidos, krizių ir šeimos funkcionavimo aiškinimai yra sudėtingi ir negalutiniai, gali skirtis priklausomai nuo populiacijos ir konteksto.	Paskaitos (probleminis dėstymas), diskusijos seminarų metu ir darbas mažose grupėse (atvejų analizė); savarankiškas literatūros šaltinių studijavimas.	Testas raštu (atviri ir / arba uždari klausimai), pristatymų ir pasisakymų seminarų metu pagrįstumas, išvalgumas, mokėjimas formuluoti tikslingus probleminius klausimus.
Gebės taikyti šeimos psichologijos žinias ir psichologinės pagalbos šeimai principus asmeninei raidai, nuolat atnaujins ir tobulins įgytas žinias ir gebėjimus.	Savarankiškas namų darbas (šeimos genogramos atlikimas ir aprašymas), jo aptarimas; diskusijos seminarų metu ir darbas mažose grupėse (atvejų analizė); savarankiškas literatūros šaltinių studijavimas.	Tinkamas pagal atsiskaitymo reikalavimus parengtas savarankiškas darbas ir jo pristatymas; pasisakymų diskusijų metu pagrįstumas, išvalgumas, mokėjimas formuluoti tikslingus probleminius klausimus, savarankiškai skaitytos literatūros diskutavimas, integravimas į pasisakymus.

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Šeimos samprata - tradicinė, kintanti, šiuolaikinė. Šeima kaip įvairių socialinių mokslų krypčių tyrimo objektas. Šeimos apibrėžimas psichologijoje.	2						2	10	Nurodytos literatūros savarankiškas skaitymas ir pasirengimas diskusijai seminarų metu. <i>Šaltiniai:</i> „Šeimos psichologinio konsultavimo praktinės užduotys ir metodiniai nurodymai“ (2008), psl. 7-10; „Psichologinis šeimos konsultavimas: teorijos ir metodai“ (2002 ar 2015), 1 skyrius.
2. Šeima kaip dinaminė sistema. Šeimos struktūra ir vidiniai santykiai, komunikacija. Šeimos funkcijos, socialinių vaidmenų šeimoje kūrimasis.	2		4				6	40	Savarankiškas šeimos genogramos sudarymas ir aprašymas. <i>Šaltiniai:</i> privalomas „Šeimos psichologinio konsultavimo praktinės užduotys ir metodiniai nurodymai“ (2008), psl. 13-18 ir 42-47, ir papildomas „Genograms: assessment and intervention“ (2008)
3. Šeimos gyvavimo ciklai. Santuoka ir partnerystė. Tėvystė. Ištuštėjusi šeima. Brandaus amžiaus žmonių šeima.	4		2				6	10	Nurodytos literatūros savarankiškas skaitymas ir pasirengimas diskusijai seminarų metu. <i>Šaltiniai:</i> „The expanded family life cycle : individual, family, social perspectives“ (2014), psl. 1-20.
4. Šeimos psichologinės ir socialinės-ekonominės krizės: netektys, skyrybos, ligos ir negalios, nedarbas, migracija ir pan.	2		4				6	30	Pasirengimas diskusijoms seminarų metu, papildomos literatūros studijavimas, mokslinių straipsnių ar studijos pristatymas seminarų metu pasirinkta tema („Kitokios šeimos“). <i>Šaltiniai:</i> moksliniai straipsniai iš recenzuojamų žurnalų pasirinkta tematika; „Modern families: parents and children in new family forms“ (2015), pasirinktinai knygos iš papildomos literatūros sąrašo.
5. Disfunkcinė šeima arba prastai funkcionuojanti šeima.	2		2				4	8	Pasirengimas diskusijoms seminarų metu, papildomos literatūros studijavimas. <i>Šaltiniai: pasirinktinai</i> „The

								expanded family life cycle: individual, family, social perspectives“ (2014), arba „Marital conflict and children: an emotional security perspective“, papildoma literatūra.	
6. Šeimos konsultavimas ir šeimos terapija. Pagrindiniai modeliai ir technikos.	4		4				8	15	Pasirengimas diskusijoms seminarų metu, papildomos literatūros studijavimas. <i>Šaltinis:</i> „Psichologinis šeimos konsultavimas: teorijos ir metodai“ (2002 arba 2015), arba „Family therapy: concepts, process and practice“ (2000), psl. 54-77.
Iš viso:	16		16				32	103	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Kaupiamasis balas pagal formulę: 6 (testas sesijos metu) +4 (semestro metu; 2 savarankiška užduotis + 2 dalyvavimas seminaruose)			Sėkmingam dalyko baigimui ir galutinio egzamino pažymio skaičiavimui reikalinga, kad, atitinkamai, iš testo ir semestro metu būtų sukaupta pusė skiriamų balų. Tai yra, testas turi būti įvertintas ne mažiau kaip 3 balais (iš 6 galimų), o semestro metu už užduotį ir dalyvavimą seminaruose surinkta ne mažiau kaip 2 balai (iš 4 galimų).
Testas raštu (jis gali būti atliekamas ir VU Elektroninių studijų ir egzaminavimo centre)	60	Sesijos metu	Testas sudarytas iš klausimų iš per paskaitas dėstytos medžiagos ir privalomos literatūros šaltinių, už kiekvieną teisingą atsakymą skiriama, priklausomai nuo klausimo, nuo vieno iki dviejų balų (viso 6 balai). Surinkus mažiau kaip 3 balus testas neišlaikytas ir bendras galutinis egzamino rezultatas neskaičiuojamas (reikia perlaikyti testą).
Diskusijos ir pristatymas seminaro metu	20	Viso semestro metu	Studentų grupelės (3-4 studentai) parengto mokslinių straipsnių ar studijų pasirinkta tema („Kitokios šeimos“) pristatymo vertinimo kriterijai: susipažinimas su literatūros šaltiniu ir jo supratimas, kritinė analizė bei nuoseklus, įtraukiantis, probleminis pristatymas seminarų metu, formalių reikalavimų (tema ir pristatymo trukmė) tenkinimas. Taip pat vertinamas aktyvumas ir dalyvavimas kitų pristatymuose, pagrįsti, tinkamai suformuluoti klausimai, išvalgūs pasisakymai diskusijų metu. Vertinama 0 jeigu nedalyvaujama diskusijose ir nedarytas pristatymas, 1 balu – už patenkinamai ar vidutiniškai atliktą pristatymą arba už aktyvų dalyvavimą, t.y. pagrįstus, tinkamai suformuluotus klausimus, išvalgius pasisakymus, paremtus moksliniais šaltiniais, 2 balais už gerai, labai gerai ar puikiai atliktą pristatymą. Jeigu pristatymas vertinamas 2 balais ir aktyviai dalyvaujama seminaruose, maksimali galimų surinkti balų suma vis tiek yra 2 balai.
Savarankiškai atlikta užduotis raštu	20	Viso semestro metu	Savarankiškai pagal pateiktus reikalavimus atlikta šeimos genograma ir jos aprašymas raštu. Trumpas jos pristatymas ir aptarimas seminarų metu (neprivalomas). Vertinamas užduoties pristatymas raštu (rašto darbas), formalių reikalavimų (laiku pateikta visa reikalinga informacija pagal suformuluotą užduotį, tinkamai atlikta genograma, ją papildantis aprašymas): 0 už neatliktą užduotį, 1 balas – už patenkinamai ar vidutiniškai atliktą užduotį, 2 balai už gerai, labai gerai ar puikiai atliktą užduotį. Šios užduoties atlikimas neprivalomas, tačiau iš viso semestro metu iki testo raštu studentai turi būti sukaukę ne mažiau kaip 2 balus. Mažiau nei

2 balus sukaupusiems studentams neleidžiama laikyti testo raštu.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
A.Carr	2000	Family therapy: concepts, process and practice		Wiley&Sons, LTD
D.Čekuolienė	2008	Šeimos psichologinio konsultavimo praktinės užduotys ir metodiniai nurodymai		Vilniaus universitetas
S.Golombok	2015	Modern families: parents and children in new family forms		Cambridge University Press
McGoldrick, Carter, Garcia-Preto (eds.)	2014	The expanded family life cycle: individual, family, social perspectives	4th ed.	Pearson new international ed.
G.Navaitis	1996, 2002, 2015	Psichologinė parama šeimai <i>arba</i> Psichologinis šeimos konsultavimas: teorijos ir metodai		Šiaulių pedagoginis institutas
Papildoma literatūra				
B.Carter, M.McGoldrick	1989	The changing family life cycle: A framework for family therapy	2nd ed.	Allyn and Bacon
V.Cigolli, E.Scabini	2006	Family identity: ties, symbols, and transitions		Lawrence Erlbaum Associates
E.Cummings, P.Davies	2011	Marital conflict and children: an emotional security perspective		The Guilford Press
J. T. Edwards	2011	Working with families : guidelines and techniques /		John Wiley & Sons
J.Fieser	2006	Family routines and rituals		Yale university press
I.Juozeliūnienė, J.Seymour	2015	Šeiminiai pokyčiai atvirų Europos sienų ir globalaus mobilumo akivaizdoje: resursai, procesai ir praktikos		Vilniaus universiteto leidykla
V.Kanopienė, S.Mikulionienė, V.Česnuitytė	2015	Lietuvos šeima Europos kontekste: monografija		Mykolo Romerio universitetas.
G.Matulienė	2008, 2012	Šeimos psichologija		Kauno technologijų universitetas
M.McGoldrick, Gerson, Sueli Petry	2008	Genograms: assessment and intervention	3rd ed.	WW.Norton
P.Williams	1989	Family problems		Oxford medical publications